

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

Sędziowie: SSO Piotr Gerke

SSO Leszek Matuszewski

Protokolant: apl. adw. Maciej Skuczyński

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu J. D. po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2017 r.

sprawy skazanego **D. P. (1)**

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Złotowie

z dnia 21 grudnia 2016 r. sygn. akt II K 515/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Złotowie do ponownego rozpoznania.

L. M. H. P. G.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Złotowie ustalił w sprawie o wydanie wyroku łącznego, prowadzonym pod sygn. akt II K 515/16, że **D. P. (1)** został skazany wyrokami Sądu Rejonowego w Złotowie i wyrokami łącznymi tego Sądu w sprawach o sygnaturach: II K 74/00, II K 190/01, II K 200/02, II K 239/03, II K 970/04, II K 252/10 oraz II K 1113/10 (wyroki opisane w pkt I – VIII). Nadto, ustalił, że wobec D. P. (1) zapadły następujące wyroki skazujące:

- wyrok Sądu Rejonowego w Pile VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Z. z dnia 9 września 2014 r. (**sygn. akt VIII K 424/14**) za przestępstwa z art. 223 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 3 lat – postanowieniem z dnia 17 grudnia 2015 r. zarządzone wykonanie warunkowo zawieszony kary (pkt IX);

- wyrok Sądu Rejonowego w Pile VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Z. z dnia 12 listopada 2014 r. (**sygn. akt VIII K 128/14**) za przestępstwo z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk na karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt X);

- wyrok Sądu Rejonowego w Złotowie z dnia 25 sierpnia 2016 r. (**sygn. akt II K 262/16**) za przestępstwa z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono także obowiązek naprawienia szkody (pkt XI).

Ustalwszy powyższe, Sąd Rejonowy w Złotowie w dniu 21 grudnia 2016 r. wydał wyrok łączny, w którym:

W pkt 1, na podstawie art. 569 § 1 kpk w zw. z art. 85 kk i art. 86 § 1 kk połączył kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu wyrokami wymienionymi w pkt od IX do XI części wstępnej wyroku i wymierzył D. P. (1) karę łączną 3 lat pozbawienia wolności. Zastrzegł przy tym, iż w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym, pozostałe rozstrzygnięcia z tych orzeczeń podlegają odrębnemu wykonaniu (pkt 2).

W pkt 3, na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w pozostałym zakresie (wyroki z pkt I – VIII części wstępnej wyroku).

Orzekł też o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu i zwolnił skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych (k. 38).

Powyższe orzeczenie, w części odnoszącej się do kary, zaskarżył obrońca skazanego. Zarzucił obrazę prawa materialnego, tj. art. 85 kk i art. 86 kk poprzez ich błędną interpretację i niezastosowanie pełnej absorpcji kary w wyroku łącznym w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy istniały ku temu w niniejszym przypadku przesłanki. A także zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 85a kk poprzez jego błędną interpretację i niezbadanie czy orzeczona kara łączna 3 lat pozbawienia wolności w pełni spełniać będzie cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec podsądnego oraz odpowiadać potrzebom w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W konsekwencji apelujący wniósł zmianę zaskarżonego wyroku poprzez połączenie kar pozbawienia wolności z wyroków opisanych w pkt od IX do XI części wstępnej wyroku i wymierzenie skazanemu tej kary w oparciu o zasadę pełnej absorpcji, tj. kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (k. 54-56).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się celowa o tyle, że umożliwiła kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia, a w konsekwencji jego uchylene z uwagi na dostrzeżoną z urzędu wadę. Kasatoryjny charakter rozstrzygnięcia spowodował, że rozpoznanie zarzutu apelacji odnośnie prawidłowości wymiaru kary łącznej było zatem co najmniej przedwcześnie.

Jedynie w celach poznawczych Sąd Okręgowy czyni uwagę pod adresem wniesionej apelacji, iż błędnie został skonstruowany jej zarzut. Sprowadzał się on bowiem de facto do kwestionowania wymiaru kary, podnosząc, iż kara razi swą surowością (art. 438 pkt 4 kpk). Apelujący nie wykazywał zaś aby zostały naruszone przepisy prawa materialnego, regulujące warunki dopuszczalności łączenia kar. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy: „Naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (lub niezastosowaniu) w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o obrazie prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę.” (postanowienie SN z dnia 5.05.2016 r., sygn. IV KK 137/16, Prok.i Pr.-wkł. 2016/9/17).

Przechodząc natomiast do meritum, Sąd II instancji stwierdził, iż w rozważanym przypadku możliwe było wyjście poza granice apelacji albowiem w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego nie obowiązuje zasada skargowości, gdyż nie realizuje się tu funkcji ścigania. Ta cecha postępowania prowadzi do wniosku, że na sądzie orzekającym ciąży każdorazowy obowiązek podjęcia działań celem dokładnego ustalenia czy nie zachodzą przesłanki do wydania wyroku łącznego. Ponadto, stwierdzono, iż działania Sądu odwoławczego nie pogorszą sytuacji skazanego, pamiętając o regule procesowej z art. 434 § 1 kpk, i że apelacja została wniesiona na korzyść podsądnego.

Należało zatem z urzędu wskazać, iż Sąd I instancji nie dokonał rzetelnego sprawdzenia wszystkich okoliczności sprawy. W konsekwencji nie dostrzegł, że wobec D. P. (1) zapadł wyrok łączny Sądu Rejonowego w Złotowie z dnia 10 maja 2016 r. pod sygn. akt II K 71/16, którym zostały połączone kary pozbawienia wolności wymierzone temu skazanemu w sprawach Sądu Rejonowego w Pile VIII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Z. o sygn. VIII K 424/14 oraz VIII K 128/14, gdzie wymierzono mu karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok ten został poddany kontroli odwoławczej i Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 7 października 2016 r. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (sygn. IV Ka 821/16). Oznacza to, iż w dacie wyrokowania przez Sąd Rejonowy w Złotowie w kontrolowanej obecnie sprawie, wspomniany wyżej wyrok łączny z dnia 10 maja 2016 r. był już prawomocny i podlegał wykonaniu. Skutkiem tego, w myśl art. 576 § 1 kpk, z ta chwilą, wyroki podlegające łączeniu nie ulegały wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym. To z kolei pociąga za sobą istotne konsekwencje w zakresie obliczenia kar pozbawienia wolności i czyni nieaktualnymi ustalenia Sądu Rejonowego w kwestii podlegania wykonaniu łączonych

kar pozbawienia wolności. Dodać w tym miejscu trzeba, że Sąd I instancji bazował w tym zakresie na informacji uzyskanej z Zakładu Karnego w C. z dnia 18 października 2016 r. (k. 11-14), które nie obejmowały jeszcze wyroku łącznego z dnia 10 maja 2016 r.

Wobec powyżej przedstawionych okoliczności uchybieniem Sądu I instancji było nie wzięcie pod uwagę przy wyrokowaniu nowo wydanego wyroku łącznego łączącego skazanemu D. P. kary pozbawienia wolności z dwóch wyroków, figurujących w zaskarżonym wyroku jako orzeczenia, z których kary podlegały łączeniu jako jednostkowe kary pozbawienia wolności (kary z wyroków ujętych w pkt I i II części wstępnej wyroku).

Zauważyć należy, że wspomniany wyrok łączny nie został przez Sąd niższej instancji uwzględniony, mimo że jego odpis znajdował się w aktach załączonej do akt głównych sprawy o sygn. VIII K 424/14 (k. 86-87), m.in. z akt której Sąd ten przeprowadzał dowód na rozprawie w dniu 21 grudnia 2016 r. Zaistniała sytuacja wyniknęła zatem z niewiedzy Sądu Rejonowego w Złotowie o wcześniejszym wydaniu wyroku łącznego.

Sąd odwoławczy uznał zatem, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego, gdyż połączył kary pozbawienia wolności z wyroków Sądu Rejonowego w Pile VIII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Z. o sygn. VIII K 424/14 oraz VIII K 128/14, mimo że kary te zostały połączone wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Złotowie z dnia 10 maja 2016 r. A zgodnie z zasadami wymiaru kary łącznej z art. 85 § 2 kk (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r.), podstawą orzeczenia kar łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu (...) w całości lub w części **kary lub kary łączne** za przestępstwa, o których mowa w § 1 tegoż artykułu.

Sąd odwoławczy uznał, iż pominięte orzeczenie ma istotne znaczenie dla dokonania prawidłowych ustaleń odnośnie reguł wydania wyroku łącznego. Koniecznym zatem jest ponowne zbadanie warunków do wydania wyroku łącznego, przy uwzględnieniu wyroku łącznego z dnia 10 maja 2016 r. (sygn. akt II K 71/16). Ponadto także niezbędnym będzie uaktualnienie danych z Krajowego Rejestru Karnego oraz uzyskanie nowych danych z jednostki penitencjarnej gdzie przebywa skazany D. P., na temat wykonywania kar pozbawienia wolności podlegających orzekaniu w niniejszej sprawie o wyrok łączny. Ma to niebagatelne znaczenie albowiem, jak już wyżej wspomniano, łączy się kary podlegające wykonaniu choćby w części.

Mając wszystko powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, że właściwą reakcją na dostrzeżone uchybienie będzie uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Złotowie do ponownego rozpoznania. W tym przypadku to właśnie Sąd Rejonowy powinien dokonać właściwego oznaczenia wyroków obejmowanych orzeczeniem o łączeniu kar i ocenić warunki do połączenia kar orzeczonych dotąd wobec skazanego, w tym prawidłowo ustalić kwestie dotyczące wykonywania kar, a następnie odpowiednio ukształtować karę łączną. Celowość dokonania tych sprawdzeń czyniło więc zasadnym wniosek, że konieczne jest w sprawie przeprowadzenie na nowo przewodu w całości (art. 437 § 2 kpk).

Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy podjął decyzję o uchyleniu zaskarżonego wyroku. Stwierdził jednocześnie, co zasygnalizował już na wstępie, że korzystając z regulacji prawnej z art. 436 kpk, ustosunkowanie się do zarzutu apelacyjnego w zakresie surowości kary byłoby przedwczesne.

Przy ponownym rozpoznaniu Sąd I instancji winien dokonać analizy wszystkich wyroków jakie zapadły wobec skazanego i na tej podstawie podjąć ostateczną decyzję w sprawie. Przy czym stwierdzenie o „wszystkich wyrokach” dotyczy zaskarżonej części orzeczenia, gdyż nie było kwestionowane umorzenie postępowania w zakresie wyroków skazujących wymienionych w pkt od I do VIII części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego z dnia 21 grudnia 2016 r. Sąd II instancji nie dostrzegł też z urzędu żadnych okoliczności, które dawałyby podstawy do wzruszenia tej decyzji (pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego w Złotowie).

L. M. H. P. G.